Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 24 maja 1934 r. 191.-

T r e ś ć n u m e r u:

ŁOTWA:
1.Przewrót polityczny na Łotwie. 2.Handel polsko-łotewski w ostatnich 5-ciu latach. 3.Handel pograniczny pomiędzy Łotwą a Litwą w ciągu 4-ch miesięcy r.b.
ESTONJA:
1.Wizyta estońskiego ministra Spr.Zagr.w Warszawie. 2.Prasa estońska o wypadkach na Łotwie.-

--§--

ŁOTWA: 1. P r z e w r ó t p o l i t y c z n y n a Ł o t w i e. /V.1934/:W nocy 17 maja dokonany został na Łotwie przewrót polityczny. Na obszarze całego kraju ogłoszono stan wyjątkowy. Wojsko obsadziło wszystkie gmachy publiczne. Przeprowadzono areszty wśród skrajnej prawicy i skrajnej lewicy. M.in. aresztowani zostali przedstawiciele socjaldemokratów marszałek sejmu dr.Kalninsz, jego syn poseł Bruno Kalninsz, prezes centralnego komitetu s.d. poseł Menders i in. Rząd zawiesił wydawnictwa skrajnie lewicowe i prawicowe, jak "Socjaldemokrats", "Dienas Lapa". "Jauna Diena", "Tiesniba", "Tautas Vieniba" i t.d.

Wszystkie te zarządzenia rząd poczynił ze względu na posiadane wiadomości o przygotowującym się przewrocie, nieudolność sejmu i wzrastające niezadowolenie szerokich mas. Podczas rewizyj u aresztowanych socjaldemokratów wykryto duże zapasy broni i amunicji. Zarządzenia rządu przeprowadzone zostały bez przelewu krwi i spotkało się z powszechnem uznaniem.

W wyniku przewrotu zreorganizowany został Gabinet Ministrów. Skład osobowy gabinetu przedstawia się obecnie, jak następuje: Karol Ulmanis - premjer i minister Spraw Zagr. ur.7.IX.1877.Studjował agronomję w Zurychu, brał udział w ruchawce 1905 r., emigrował do Ameryki, gdzie żył do 1913 r., był pierwszym premjerem w Odrodzonej Łotwie, cały czas pracował dla dobra kraju i społeczeństwa.

Marger Skujeneeks - wicepremjer, ur. w 1886 r. w Rydze,uczęszczał do Instytutu Handlowego w Moskwie, w 1903 r. wstąpił do partji S.D., po ruchawce 1905 r. emigrował do Londynu, następnie powrócił do kraju i pracował w organizacji S.D., narażając się na kilkakrotne areszty, w 1911 r. został wysiedlony z Nadbałtyki, w 1913 - 15 r. redagował w Lipawie pismo "Dzihve", po utworzeniu Łotewskiej Rady Narodowej był jej wiceprezesem, w 1918 r. delegowany został do Paryża na Konferencję Pokojową, w 1919 r. stworzył Departament Statystyki Państwowej, na czele którego stoi po dziś dzień. Po ustąpieniu z partji S.D. stworzył Związek Postępowców. W latach 1926 i 1931 był premjerem.-

Jan Balodis, minister Wojny, ur.20.II.1881 r. uczęszczał do Szkoły Wojennej w Pskowie, a następnie w Wilnie. Do 1914 r. służył w armji rosyjskiej w Wilnie. Brał udział w działaniach wojennych w Prusach Wschodnich. W 1915 r. został ranny i dostał się do niewoli niemieckiej. Po powrocie na Łotwę w 1918 r. dowodził poszczególnemi oddziałami. 16.X.1919 r. mianowany został wodzem naczelnym armji łotewskiej. W 1920 r. uzyskał stopień generała. W 1925 r. został wybrany do sejmu.

Wilis Gulbis - minister Spraw Wewn., ur.20.IX.1890 r. Ukończył agronomję w ryskiej politechnice. W czasie walk łotewskich o niepodległość był naczelnikiem Intendentury w armji. Następnie został dyrektorem Banku Rolnego, był ministrem Oświaty, wreszcie ministrem Rolnictwa.

Ludwik Ehkis - minister Finansów, ur. w 1892 r., studjował handlowość w politechnice ryskiej, brał udział w wojnie światowej. W 1918 r. wstąpił do armji łotewskiej. Od 1920 r. pełnił służbę w łotewskiem M.S.Z. Ostatnio był posłem łotewskim w Kownie.-

Ludwik Adomovics - minister Oświaty, ur. w 1884 r. Studjował teologję w Dorpacie. W czasie wojny był kapelanem w wojsku rosyjskiem. W 1920 r. został docentem historji Kościoła w uniwersytecie ryskim. W 1929 r. uzyskał stopień doktora teologji i został profesorem.-

Herman Apsitis - minister Sprawiedliwości, ur. w 1893 r.Studjował prawo w uniwersytecie moskiewskim. Brał udział w wojnie światowej. W 1916 r. ukończył w Odessie Szkołę Wojskową, uczestniczył w wojnie o niepodległość łotewską, w 1925 r. ukończył wydział prawny w uniwersytecie łotewskim. W tym czasie pełnił obowiązki wiceprokuratora Sądu Wojennego, w 1927 r. został prokuratorem Sądu Okręgowego w Rydze, zaś w 1933 prokuratorem Trybunału.-

Bernard Einbergs - minister Komunikacji, ur. w 1893 r. w Rydze. Studjował mechanikę w politechnice ryskiej, a następnie petersburskiej. W 1916 r. ukończył Szkołę Wojskową w Orenburgu, służył w armji rosyjskiej, następnie wstąpił do armji łotewskiej. W 1923 r. ukończył wydział inżynierji uniwersytetu łotewskiego.-

Władysław Rubuls - minister Opieki Społecznej, ur. w 1887 r. Ukończył wydział farmaceutyczny w Charkowie, następnie mieszkał w Petersburgu, gdzie redagował pismo "Jaunas Zinas". W latach 1925-1934 był bez przerwy ministrem Opieki Społecznej.-

Jan Kaulinsz - minister Rolnictwa, ur. w 1889 r. w Rydze.Studjował w politechnice ryskiej handlowość. Brał udział w wojnie światowej. Następnie służył w wojsku łotewskiem, walczył z Bermondtem. Następnie był dyrektorem oddziału Banku Rolnego w Mitawie. Był ministrem Spraw Wewn. w gabinecie Blodnieksa.-

Wiceministrem Spraw Wewn. został Afred Berzinsz, wiceministrem Rolnictwa Jan Berzinsz, wiceministrem Oświaty Józef Czamanis.

19 maja premjer Ulmanis wygłosił przemówienie radjowe, w którem oświadczył, że rząd jest daleki od jakiejkolwiek zemsty i nikt nie będzie cierpiał za swe przekonania polityczne. Rząd rozpocznie natychmiast prace nad reformą konstytucji, by dać wyraz woli narodu, który pragnie utrwalić zdobycze z 17 maja. Na zakończenie premjer podkreślił, że rząd niema charakteru reakcyjnego.

Niezależnie od oświadczenia premjera przez radjo, ukazało się obwieszczenie rządowe, że do czasu uchwalenia nowej konstytucji rząd będzie sprawował funkcje ustawodawcze.-

2.Handel polsko-łotewski w ostatnich 5-ciu latach."Brihva Zeme" Nr.112 /V.1934/:W latach 1929-1933 eksportowała Polska do Łotwy towarów na sumę 96.757.000 łatów, importowała zaś z Łotwy na sumę 9.243.000 łatów. Pasywny bilans handlowy Łotwy wyraził się więc sumą 86.514.000 łatów. W sferach łotewskich panuje przekonanie, że niema najmniejszego wyrachowania prowadzić z Polska handel tak niekorzystnym dla Łotwy duchu, jak dotychczas. Udało się już porozumieć z Polską w sprawie wyrównania bilansu handlowego.

3.Handel pograniczny pomiędzy Łotwą a Litwą w ciągu 4-ch miesięcy r.b."Pehdeja Brihdi" Nr.105 /V.1934/:W ciągu pierwszych czterech miesięcy r.b. eksportowała Litwa do Łotwy towarów za 99 tys.łatów, zaś importowała za 56.800 łatów.-

ESTONJA:Wizyta estońskiego ministra Spr. Zagr. w Warszawie./V.1934/:23 maja przybył samolotem z Tallina do Warszawy estoński minister Spraw Zagr. Seljamaa. Ministrowi towarzyszył wiceminister Laretei. Goście zostali powitani przez min.Becka, podsekretarza Stanu Szembeka,ministra Schaetzla i innych urzędników i dyplomatów.-

2.Prasa estońska o wypadkach na Łotwie, /V.1934/:Prasa estońska poświęca wypadkom na Łotwie wiele uwagi. "Päewaleht" przeprowadza analogję między posunięciami rządu łotewskiego i rządu estońskiego. Zdaniem "Päewaleht", Estonja i Łotwa powinne obecnie wygrać walkę o niezawisłość, przyczem walka ta toczy się tym razem z wrogiem wewnętrznym.

"Postimees", zastanawiając się nad sytuacją w Łotwie, dochodzi do wniosku, że próba faszystów w kierunku wywołania przewrotu wywołałaby niewątpliwie reakcję dobrze zorganizowanych socjaldemokratów łotewskich, a w rezultacie doprowadziłaby do wojny domowej. Interwencja rządu zapobiegła tym wypadkom."Postimees" wyraża nadzieję, że nowa sytuacja w Łotwie wpłynie na rozwój stosunków łotewsko-estońskich.-